

Tema	Gazel o Mostaru	Trajante	90 minute
Tip	Plan Lekcije		
CEFR Nivo	--		

CILJEVI/SVRHA

- Osposobiti učenike za razumijevanje i tumačenje pjesme „Gazel o Mostaru“ te uočavanje poruke djela kao i bitnih elemenata i osjećanja, naglašavanje ljubavi kao unizerzalne jedinice ujedinjenja ljudi, ali i ljubavi s posebnim akcentom na ljubav prema rodnom kraju.
- Razvijanje kritičkog stava kod učenika, kao i stavljanje akcenta na diksiminaciju riječi, tj.njihovo potiskivanje u govoru, izbacivanje iz upotrebe.
- Razvijanje svijesti o diskriminaciji riječi.

KORIŠTENI MATERIJALI

- Tabla, kreda, slike, nastavni listić, projektor, laptop

STRUKTURA ČASA

1. Uvodni dio:

Razgovor o rodnom kraju.

Pokazivanje slike Mostara.

Najava nastavne jedinice i pisanje naslova na tablu.

2. Glavni dio:

- Razgovor o diskriminaciji riječi, riječima koje su izbačene iz upotrebe.
- Iznošenje stavova učenika o riječima koje su sve manje u upotrebi u našem jeziku.
- Navode se (usmeno, kroz razgovor) primjeri poput riječi: šeher, vaiz, zuluf, mahana, halvet, hurija, duvak...
- Nakon usmenog upustva u diskriminaciju riječi, učenici imaju zadatak da pokušaju objasniti riječi koje dobijaju na nastavnim listićima - da napišu njihovo objašnjenje.

NASTAVNI LISTIĆ

Pokušaj odrediti šta navedene riječi označavaju

jamite nas	dolama	bezistan
džanum	mahane	hasna
fajda	bašmak	deder
ogazi	vlas	rusa
dijka	zaptija	kulak

- Pretpostavlja se da učenici slabo poznaju navedene riječi, te profesorica daje njihovo objašnjenje i naglašava da ćemo i kroz današnju nastavnu jedinicu raditi diskriminaciju riječi - objašnjavati riječi koje se izbacuju iz svakodnevne upotrebe.
- Vraćanje na nastavnu jedinicu, prikazivanje bilješke o piscu i nekih zanimljivosti o gradu Mostaru.

Interpretativno čitanje pjesme:

Gazel o Mostaru

Ko bi mog'o opjevati redom

Sve ljepote divnoga Mostara?

Zar se čudiš, srce, što ga ljubim

Sa ljubavlju sinovskoga žara?

O, ne ima na ovome sv'jetu,

Ako nema sred bajnoga raja,

Bistre vode i svježega zraka

Što čovjeka sa zdravljem opaja!

Ko ga gleda, život mu se mladi,

A duša mu u nasladi pliva.

Svaki kraj mu i svako mjestašće

Zadivljene oči podraživa.

*S voćem, vodom i ostalim miljem
On je druga Sirija na sv'jetu,
E bi rek'o da je rajska bašča,
Ko ga vidi u majskome cv'jetu.*

*S dvije kule velika ćuprija
Pružila se preko r'jeke čarne,
Te sa svojim velebnijem lukom
Pričinja se poput dūge čarne.*

*Cio svijet da obiđeš redom,
Ne bi naš'o onakova svijeta.
On je majdan darovitih ljudi,
Šeher Mostar ures je sv'jeta.*

*To je gnijezdo slavnijeh junaka
I na peru i na bojnomo maču;
K'o odvazda, i sada iz njega
S dana na dan velikani skaču.*

*Neka šute indijske papige,
Neka svoje ne kazuju glase,
O, Dervišu! Ti si danas slavuj
Koji pjeva svog Mostara krase.*

Emocionalno – intelektualna pauza

Objašnjenje nepoznatih riječi:

- Bajni – raskošni
- Čarna – crna
- Velebni – prelijep
- Majdan – rudnik
- Ures – nakit
- Šeher – grad

Grupni rad

Grupni rad (bitni elementi pjesme)

NASTAVNI LISTIĆ BR. 1

1. Ljubav prema domovini, zavičaju i njenim ljudima nazivamo patriotizam, rodoljublje.

Čime vi pokazujete ljubav prema domovini?

Kada vam najviše nedostaje vaš grad, selo, ulica, vaš dom, vaša zemlja?

Kada najviše razmišljate o tome? Šta vam najviše nedostaje? Zašto?

2. Kojim osjećanjima je prožeta pjesma?

3. Šta je tema pjesme?

NASTAVNI LISTIĆ BR. 2

1. Koje ljepote pjesnika očaravaju?
2. Koji su to motivi kojima je pjesnik inspirisan?
3. Kako pjesnik doživljava te motive?

NASTAVNI LISTIĆ BR. 3

1. Sa čime pjesnik poredi Mostar? O kakvoj to on rajskoj bašči govori?
2. Kako pjesnik govori o Mostarcima, kakve ih to vrline krase?
3. Koja je ovo vrsta pjesme, objasni?

NASTAVNI LISTIĆ BR. 4

1. Posmatraj izdvojene epitete: divni Mostar, sinovski žar, bajni raj, bistra voda, zadivljene oči, daroviti ljudi.
Protumači njihov smisao i izdvoji još neke epitete iz pjesme.
2. Uoč metafore. Objasni neophodnost upotrebe ove stilske figure.
3. Objasni šta je hiperbola i pronađi stihove koji sadrže hiperbolu.

Prezentovanje urađenog.

Grupni rad/ kritički osvrti

Pristupa se izradi drugog grupnog zadatka, tj. pristupa se kritičkom promišljanu pjesme uz naglašavanje osjećanja koja prate lirskog subjekta. Predstavnik svake grupe bira po jednu sliku. Slike Mostara se nalaze na stolu. Na poleđini svake slike nalazi se po jedan zadatak.

Grupa koja je izabrala sliku br.1 ima zadatak da koristeći se tehnikom citat-komentar izvrši kritički osvrt na prvu i drugu strofu pjesme (polje citat) te iznese vlastita promišljanja o osjećanjima koja se javljaju u strofi. Zadatak se ponavlja za sve grupe, s tim što svaka grupa ima različite strofe za obraditi. Grupa koja je izabrala sliku br.2 ima isti zadatak za treću i četvrtu strofu, grupa br.3 ima peti i šestu strofu, a grupa br. 4 ima sedmu i osmu strofu.

- Prezentovanje.
- Vraćanje na nepoznate riječi, objašnjenja, navođenje riječi koje su nekako potisnute iz upotrebe, ne koriste se u našem govoru. Da li učenici poznaju takve riječi? Zašto se dešava to da ne koristimo riječi koje su sastavni dio našeg jezika, jer predstavljaju baštinu naših predaka.
- Kratka debata na temu diskriminacije pojedinih riječi, za ili protiv.

Debata

3. Završni dio:

Ponavljanje, dodjela domaćih zadataka - istražiti riječi koje su diskriminirane - izbačene iz upotrebe, porazgovarati s najstarijim članom svoje porodice o riječima koje su koristili u svojoj prošlosti, zapisati riječi, objasniti njihovo značenje.

OČEKIVANI ISHODI

- Povećana svjesnost o diskriminaciji riječi.
- Učenici će definisati i različite nepoznate riječi.
- Učenici će se upoznati sa nekoliko različitih -novih riječi.

- Individualna procjena o poznavanja diskriminiranih riječi.
- Učenici će razmišljati o svojim iskustvima s novim riječima ili riječima koje koriste stariji članovi njihovih porodica.
- Učenici će biti ohrabreni da se uključe u aktivizam na diskriminaciju riječi-iznose svoja mišljenja i stavove.

PROCJENA/REFLEKSIJA

Govori:

- Učenik aktivno učestvuje u diskusijama.
- Učenik pokazuje sposobnost da iznese svoj stav o novim riječima.

Čitanje:

- Učenik razumije pročitano.

Pisanje:

- Učenik prepoznaje riječi koje se sve više potiskuju iz upotrebe i zapisuje ih.

Saradničke vještine:

- Učenik radi efikasno u grupi (doprinosi grupnom projektu, sluša i uključuje komentare vršnjaka, dijeli odgovornosti).